

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
Ш.Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ТАРИХ
ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«EDU.E-HISTORY.KZ»

ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

№ 4(20) қазан-желтоқсан 2019
ISSN 2710-3994

Бас редактор:
Қабылдинов Зиябек Ермұқанұлы

Редакциялық алқа:

- Абашин Сергей Николаевич – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Санкт-Петербургтегі Европа университеті (Ресей)*
- Абдырахманов Толобек Абылович – тарих ғылымдарының докторы, профессор, И. Арабаев атындағы Қызғыз мемлекеттік университетінің ректоры. (Қырғызстан)*
- Аяған Бүркітбай Ғелманұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР БҒМ ҒК Мемлекет тарихы институты директорының орынбасары. (Қазақстан)*
- Әлімбаев Нұрсан – тарих ғылымдарының кандидаты, профессор, Қазақстан Республикасы Орталық мемлекеттік музейінің директоры. (Қазақстан)*
- Әбусейтова Меруерт Қуатқызы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корр.-мүшесі. ҚР БҒМ ҒК Р. Сүлейменов атындағы Шығыстану институтының «Тарихи материалдарды зерттеу» орталығының директоры. (Қазақстан)*
- Әбіл Еркін Аманжолұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР БҒМ ҒК Мемлекет тарихы институтының директоры. (Қазақстан)*
- Голден Кэтти Стромайл (Kathie Stromile Golden) – PhD, Миссисипи өңірлік мемлекеттік университеті (Mississippi Valley State University) (АҚШ)*
- Кәрібаев Берекет Бақытжанұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, «Қазақстан тарихы» кафедрасының меңгерушісі. (Қазақстан)*
- Қожамжарова Дария Пернешқызы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, М. Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің ректоры. (Қазақстан)*
- Кожирова Светлана Басиевна – саясаттану ғылымдарының докторы, профессор, Фудан Университетінің Қытай және Орталық Азияны зерттеу орталығының мен «Астана» ХҒК бірлескен директоры (Қазақстан)*
- Козодой Виктор Иванович – тарих ғылымдарының докторы, профессор. (Ресей)*
- Көкебаева Гүлжауһар Какенқызы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР БҒМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты (Қазақстан)*
- Көмеков Болат Ешмұхамедұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті Халықаралық қытшақтану институтының директоры, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры. (Қазақстан)*
- Матыжанов Кенжехан Ісләмжанұлы – филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА корр.-мүшесі, М.О. Әуезов атындағы әдебиет және өнер институтының директоры. (Қазақстан)*
- Моррисон Александр (Morrison Alexander) – PhD, профессор Оксфордского университета (Великобритания)*
- Муртазаева Рахборхон Хамидқызы – тарих ғылымдарының докторы, Мирзо Ұлықбек атындағы Өзбекстан ұлттық университеті «Өзбекстан тарихы» кафедрасының профессоры. (Өзбекстан)*
- Панто Дмитрий (Panto Dmitri) – PhD доктор, Гданьск қаласындағы Екінші дүниежүзілік соғыс мұражайының ғылыми қызметкері. (Польша)*
- Римантас Желвис (Želvyys Rimantas) – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Вильнюс педагогикалық университеті (Литва)*
- Самашев Зайнолла Самашұлы – археолог, тарих ғылымдарының докторы, профессор, Герман археология институтының корр.-мүшесі. ҚР БҒМ ҒК Ә. Марғұлан атындағы Археология институты. (Қазақстан)*
- Сайлан Болат Санабайұлы – тарих ғылымдарының докторы, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті. (Қазақстан)*
- Смағұлов Оразақ Смағұлұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Балон ғылым академиясының корр.-мүшесі, Ш.Ш. Уәлиханов атындағы сыйлықтың лауреаты, ғылым мен техниканың еңбек сіңірген қайраткері, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры. (Нұр-Сұлтан, Қазақстан)*
- Сыдықов Ерлан Бәтташұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің ректоры. (Қазақстан)*
- Таймағамбетов Жәкен Қожахметұлы – тарих ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, ҚР Ұлттық музейі. (Қазақстан)*

Жауапты редактор:
Қаипбаева Айнагүл Толғанбайқызы

Ғылыми редактор:
Қозыбаева Махаббат Мәлікқызы

Редактор:
Кубеев Рустем Жаулыбайұлы

Жауапты хатшы:
Қоңқабаева Арайлым

Техникалық хатшы:
Хумарзах Алтынбек

Главный редактор:
Кабульдинов Зиябек Ермуханович

Редакционная коллегия:

- Абашин Сергей Николаевич – доктор исторических наук, профессор, Европейский университет в Санкт-Петербурге (Россия)*
- Абдырахманов Толобек Абылович – доктор исторических наук, профессор, ректор Кыргызского государственного университета им. И. Арабаева (Кыргызстан)*
- Алимбай Нурсан – кандидат исторических наук, профессор, директор Центрального государственного музея Республики Казахстан (Казахстан)*
- Абусеитова Меруерт Хуатовна – доктор исторических наук, профессор, чл.-корр. НАН РК, директор Республиканского центра по изучению исторических материалов Института востоковедения имени Р.Б. Сулейменова (Казахстан)*
- Абиля Еркин Аманжолович – доктор исторических наук, профессор, директор Института истории государства КН МОН РК (Казахстан)*
- Аяган Буркитбай Гелманович – доктор исторических наук, профессор, заместитель директора Института истории государства КН МОН РК (Казахстан)*
- Голден Кэйти Стромиле (Kathie Stromile Golden) – PhD, Государственный университет долины Миссисипи (Mississippi Valley State University) (США)*
- Исмагулов Оразак Исмагулович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, член-корр. Болонской академии наук, лауреат премии им. Ч.Ч. Валиханова, заслуженный деятель науки и техники, профессор Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева (г. Нур-Султан, Казахстан)*
- Карибаев Берекет Бахытжанович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, заведующий кафедрой истории Казахстана, Казахский национальный университет им. аль-Фараби (Казахстан)*
- Кожамжарова Дария Пернешовна – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, ректор Южно-Казахстанского университета им. М.Ауэзова (Казахстан)*
- Кожирова Светлана Басиевна – доктор политических наук, профессор, содиректор Центра исследования Китая и Центральной Азии Фуданьского Университета и МНК «Астана», руководитель Центра китайских и азиатских исследований (Казахстан)*
- Козодой Виктор Иванович – доктор исторических наук, профессор (Россия)*
- Кокебаева Гульжаухар Какеновна – доктор исторических наук, профессор, главный научный сотрудник Института истории и этнологии им. Ч.Ч.Валиханова КН МОН РК (Казахстан)*
- Кумеков Болат Ешимхамбетович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, директор Международного института кипчаковедения Казахского национального университета имени аль-Фараби, профессор Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева (Казахстан)*
- Матыжанов Кенжехан Слямжанович – доктор филологических наук, профессор, чл.-корр. НАН РК, директор Института литературы и искусства им. М. Ауэзова (Казахстан)*
- Моррисон Александр (Morrison Alexander) – PhD, профессор Оксфордского университета (Великобритания) Муртазаева Рахборхон Хамидовна – доктор исторических наук, профессор кафедры «Истории Узбекистана» Национального университета Узбекистана имени Мирзо Улугбека. (Узбекистан)*
- Панто Дмитрий (Panto Dmitri) – доктор PhD, профессор, главный специалист научного отдела Музея Второй мировой войны г. Годаньска (Польша)*
- Римантас Желвис (Želvyys Rimantas) – доктор педагогических наук, профессор, Вильнюсский педагогический университет (Литва)*
- Самашев Зайнолла Самашевич – археолог, доктор исторических наук, профессор, чл.-корр. Германского археологического института. Институт археологии им. А.Маргулана КН МОН РК (Казахстан)*
- Сайлан Болат Санабаевич – доктор исторических наук, Казахский национальный университет им. аль-Фараби (Казахстан)*
- Сыдыков Ерлан Батташевич – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, ректор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Казахстан)*
- Таймагамбетов Жакен Кожажметович – доктор исторических наук, профессор, академик НАН РК, Национальный музей РК (Казахстан)*

Ответственный редактор:
Каипбаева Айнагуль Толганбаевна

Научный редактор:
Козыбаева Махаббат Маликовна

Редактор:
Кубеев Рустем Джаулыбайулы

Ответственный секретарь:
Конкабаева Арайлым Нурболатовна

Технический секретарь:
Хумарзах Алтынбек

Editor-In-Chief:

Kabuldinov Ziabek Ermukhanovich

Members of editorial board:

Abashin Sergei Nikolaevich – Doctor of Historical Sciences, Professor, European University at St. Petersburg (Russia)
Abdyrakhmanov Tolobek Abylovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Rector of I. Arabaev Kyrgyz State University (Kyrgyzstan)

Alimbay Nursan – Candidate of Historical Sciences, Professor, Director of the Central State Museum of the Republic of Kazakhstan (Kazakhstan)

Abusseitova Meruert Khuatovna – Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of the NAS RK, Director of the Republican Center for the Study of Historical Materials at R.B. Suleimenov Institute of Oriental Studies (Kazakhstan)

Abil Yerkin Amanzholovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Director of the Institute of History of the State CS MES RK (Kazakhstan)

Ayagan Burkhitbai Gelmanovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Deputy Director of the Institute of History of the State CS MES RK (Kazakhstan)

Golden Kathie Stromile – PhD, Mississippi Valley State University (USA)

Ismagulov Orazak Ismagulovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Corresponding Member of Bologna Academy of Sciences, winner of Ch.Ch. Valikhanov Award, Honored Worker of Science and Technology, Professor of L.N. Gumilyov University (Kazakhstan)

Karibayev Bereket Bakhytzhonovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Head of the Department of History of Kazakhstan, Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)

Kozhamzharova Daria Perneshovna – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the NAS of the Republic of Kazakhstan, rector of the M. Auezov South Kazakhstan University (Kazakhstan)

Kozhirova Svetlana Bassieva – Doctor of Political Science, Professor, Co-Director of the Center for the Study of China and Central Asia of Fudan University and the International Scientific Complex of the National Company "Astana", Head of the Center for Chinese and Asian Studies (Kazakhstan)

Kozodoi Viktor Ivanovich – Doctor of Historical Sciences, Professor (Russia)

Kokebayeva Gulzhaukhar Kakenovna – Doctor of Historical Sciences, Professor, chief researcher at Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology CS MES RK (Kazakhstan)

Kumekov Bolat Eshmukhambetovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Director of the International Institute of Kipchak Studies of the Al-Farabi Kazakh National University, Professor at L.N. Gumilyov Eurasian National University (Kazakhstan)

Matyghanov Kenzhekhan Slyamzhanovich – Doctor of Philology, Professor, Corresponding Member of the NAS RK, Director of M. Auezov Institute of Literature and Art (Kazakhstan)

Morrison Alexander – PhD, Professor, University of Oxford (UK)

Murtazayeva Rakhborkhon Khamidovna – doctor of Historical Sciences, Professor at the Department of «History of Uzbekistan» of Mirzo Ulugbek National University of Uzbekistan. (Uzbekistan)

Panto Dmitri – PhD, researcher at the Museum of the Second World War in Gdansk (Poland)

Rimantas Želvys – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vilnius Pedagogical University (Lithuania)

Samashev Zainolla Samashevich – archaeologist, Doctor of Historical Sciences, Professor, Corresponding Member of German Archaeological Institute. A. Marghulan Institute of Archeology CS MES RK (Kazakhstan)

Sailan Bolat Sanabayevich – Doctor of Historical Sciences, Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)

Sydykov Erlan Battashevich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, Rector of L.N. Gumilyov Eurasian National University (Kazakhstan)

Taimagambetov Zhaken Kozhakhmetovich – Doctor of Historical Sciences, Professor, Academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, National Museum of the Republic of Kazakhstan (Kazakhstan)

Executive Editor:

Kaipbayeva Ainagul Tolganbayevna

Scientific Editor:

Kozybayeva Makhabbat Malikovna

Editor:

Kubeyev Rustem Dzhaulybayevich

Executive Secretary

Konkabayeva Arailym Nurbolatovna

Technical secretary:

Khumarzak Altynbek

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНДАҒЫ МОНО ЖӘНЕ ШАҒЫН ҚАЛАЛАРДЫҢ ДАМУЫ

Жайлыбаев Д.Ж.

Еуразия ғылыми-зерттеу институты, гуманитарлық ғылымдар магистрі, аға ғылыми қызметкер
E-mail: daulet_28@bk.ru

Аңдатпа. Түркістан қаласының облыс орталығы болып құрылуы өңірде бірқатар әкімшілік және территориялық өзгерістерді алып келді. Соның ішінде Түркістан облысындағы моно және шағын қалаларды дамыту стратегиясы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына негізделіп отыр. Бұл облыс экономикасын моно қалалар арқылы дамытудың бағыты болып табылады. Мақалада Түркістан облысындағы моно және шағын қалалардың әлеуметтік және экономикалық жағдайы көрініс табады. Сонымен қатар, моно қалалардың экономикалық белсенділігі мен дамуының статистикалық көрсеткіштері берілген.

Түйін сөздер: моно қала, экономика, әлеуметтік жағдай, кәсіпкерлік, инфрақұрылым, өнеркәсіп, туризм.

РАЗВИТИЕ МАЛЫХ И МОНО ГОРОДОВ ТУРКЕСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ

Жайлыбаев Д.Ж.

магистр гуманитарных наук, старший научный сотрудник Евразийского научно-исследовательского института
E-mail: daulet_28@bk.ru

Аннотация. Создание областного центра Туркестана привело к ряду административных и территориальных изменений в регионе. В частности, стратегия развития моно- и малых городов в Туркестанском регионе основана на социально-экономическом развитии страны. В статье отражен социально-экономический статус моногородов и малых городов в Туркестанской области. Кроме того, приведены статистические показатели экономической активности и развития моногородов.

Ключевые слова: моногород, экономика, социальная положение, предпринимательство, инфраструктура, промышленность, туризм.

DEVELOPMENT OF SMALL AND MONO CITIES OF TURKESTAN REGION

Zhailybayev D.Zh.

M.A. Senior researcher at the Eurasian research institute,
E-mail: daulet_28@bk.ru

Abstract. The creation of the regional center of Turkestan led to a number of administrative and territorial changes in the region. In particular, the development strategy of mono- and small cities in the Turkestan region is based on the socio-economic development of the country. The article reflects the socio-economic status of single-industry towns and small towns in the Turkestan region. In addition, statistical indicators of economic activity and the development of single-industry towns are given.

Keywords: single-industry town, economy, social status, entrepreneurship, infrastructure, industry, tourism.

Кіріспе

Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық жағдайы өңірлердегі әлеуметтік өзгерістер мен үрдістерді зерттеудің өзектілігін тудырады. Себебі, өңірлердегі соңғы кездегі саяси және экономикалық өзгерістер бірқатар шағын қалалардың әлеуметтік және мәдени белсенділігін қалыптастырды. Бұл тұрғыда Түркістан облысындағы моно және шағын қалалардың дамуы мен белсенділігі этно-әлеуметтану ғылымында өзекті болып отыр. Моно қалалардағы әлеуметтік және мәдени үрдістерді статистикалық материалдар арқылы арнайы зерттеу өңірлердегі этноәлеуметтік жағдайды түсіндіреді.

Талқылау

Түркістан облысындағы моно және шағын қалалардың тарихы, этно-әлеуметтік, экономикалық жағдайын әр түрлі қырынан зерттеулер жүргізілді. Соның ішінде А. Уалтаеваның «Малые города Казахстана: информационно-исторический аспект» атты еңбегі Қазақстанның шағын қалалары жөніндегі бірден бір еңбек болып табылады. Сонымен қатар, Қазақстандағы шағын қалалардың мәселелері 1998 жылы Ш.Уәлиханов атындағы тарих және этнология институтының кешенді экспедиция материалдарында көрініс тапты. Сондай-ақ Түркістан қаласындағы этноәлеуметтік жағдайдың ерекшеліктері мен өзгерістерін және қаладағы отбасылық қатынастар, неке мәселесін 1997 жылы А.Б. Қалыштың еңбектерінен көруге болады.

Деректері

Түркістан облысының моно қалаларының әлеуметтік-экономикалық жағдайына қатысты негізгі дерек көздері Ұлттық статистика комитетінің жарияланымдары және Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың жолдаулары болып табылады. Сонымен қатар, әртүрлі мемлекеттік бағдарламалардан тұрады.

Әдістері

Мақала тарих ғылымының жинақтау, жүйелеу, салыстырмалы талдау сияқты әдістері арқылы жазылды. Сонымен қатар, этнология, этносоциология ғылымдарының контент сараптама, кросс-мәдени талдау әдістері де қолданылды. Бұл әдістер көтеріліп отырған тақырыпты толыққанды ашуға мол мүмкіндіктер береді.

Нәтижесі

Түркістан облысының әкімшілік-территориялық бөлінісі 13 аудан мен облыс қарамағындағы 3 қаладан тұрады. Облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуы осы көрсетілген аудандармен біртұтас жүргізіліп келеді. Бұл ретте жаңадан облыс орталығы болып құрылған Түркістан қаласы мен оған көршілес жатқан аудандар мен қалалардың экономикалық әлеуеті зор болып табылады. Қазіргі кезде, Түркістан облысына қарасты Арыс, Жетісай, Ленгер, Шардара, Сарыағаш қалалары шағын қала статусына ие. Ал, Түркістанға көршілес жатқан Кентау қаласы моноқала мәртебесінде. Өңір территориясына шашыраңқы орналасқан бұл шағын қалалардың қызметі орталық Түркістан үшін географиялық тұрғыда алшақ болғанымен, стратегиялық маңызы зор десек болады.

Шағын қалалардың өңірлік дамуда алатын орны әртүрлі сипатта болады. Себебі, шағын қалалар – бұл өңірдің құрылымдық элементі болып табылады. Сондықтан, Түркістан облысының дамуы шағын және моно-қалалардың қызметімен тікелей байланысты. Қазіргі кезде, шағын қалалар агро-өндірістің, өнеркәсіптің және табиғи байлықтың ошағы болып отыр. Соның негізінде шағын қалалардың белсенділігі өңірлік экономиканың дамуына ықпал етеді.

Түркістан облысындағы бірқатар қала және аудандардың негізгі көрсеткіштеріне тоқталатын болсақ, 2017 жылғы статистикалық деректер бойынша: негізгі капиталға салынған инвестиция көлемі (млн теңге) – Арыс қ. – 2,855; Кентау қ. – 130,516; Сарыағаш ауд. – 2,556; Шардара ауд. 8,596; Төле би ауд. – 8,089; Мақтаарал ауд. (Жетісай ауд.) – 5,467. [1]

2017 жылғы деректердегі бұл ерекшеліктер сол кездегі Оңтүстік Қазақстан облысындағы жалғыз моно-қала болып саналатын Кентау қаласына ерекше мән беріліп, көптеген инвестициялар тартылған. Бұл 2012 жылы «Моноқалаларды дамытудың 2012–2020 жылдарға арналған бағдарламасы» аясында жүргізілді [2]. Осы бағдарламаны жүзеге асыру үшін еліміз бойынша 27 моно қала таңдап алынды. Оның ішіне жоғары әлеуетті – 6, орта әлеуетті – 19 және төменгі әлеуетті – 2 қала бекітілді [3]. Қазіргі Түркістан облысы бойынша Кентау қаласы осы бағдарламаға кірді. Соның негізінде Кентау қаласында бірқатар жобалар жүзеге асырылды. Себебі, моно қалаларды дамыту бағдарламасына еліміз бойынша кең өндіру қалаларына 21 қала кірді. Соның қатарында Кентау қаласы металл рудаларын өндіру бойынша тіркелді. Жалпы, Қазақстан бойынша моно қалалардың типологиялық бөлінісі қала құраушы мекемелердің қызметімен өлшенді. Бұл тұрғыда Кентау қаласында қала қалыптастыратын мекеменің болмағандығы белгілі болды. Еліміз бойынша мұндай типтегі қалаларға Кентаумен қоса Серебрянск және Текелі қалалары кіреді. Алайда, тәуелсіздік жылдары экономикасы тұралап қалған осындай қалалардың әл-ауқатын көтеруге бағытталған аталмыш жоба жан-жақты іске асырыла бастады.

Осы мақсаттарға сәйкес 2012 жылы Кентау қаласында 35 жоба қолға алынып, оған 235,9 млн. теңге, 2013 жылы – 428,5 млн. теңге, 2014 жылы – 1623,4 млн. теңге, 2015 жылы – 1800,1 млн. теңге қарастырылған [4]. Бұл қаржы негізінен экономиканы әртараптандыру, шағын және орта бизнесті дамытуға, әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылымды дамытуға бағытталды. Себебі, Кентау қаласының әлеуметтік және инфрақұрылымының 60 %-ның тозығы жеткен еді.

2018 жылдың 1 қаңтары мен 1 сәуір аралығында Кентау қаласының экономикалық дамытуға бағытталған инвестиция көлемі 73,0 млн. теңгені құраса, 2019 жылдың 1 қаңтарынан – 1 сәуіріне дейін бұл көрсеткіш 2563,9 млн. теңгеге жеткен. Жалпы, қазіргі кезде қаланың 7,759 бірлік белсенді және шағын кәсіпкерліктің субъектілері жұмыс істеп тұр [5]. Бұл 2017 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда айтарлықтай өскендігін көрсетеді. (2017 жылы қаладағы шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің саны – 2593 бірлік болған.). Бұл үрдіс 2018 жылдың маусым айынан бастап облыс орталығының көршілес Түркістан қаласына ауысқандығымен түсіндіріледі. Сонымен қатар, Кентау қаласында «ONTUSTIK» кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы жұмыс істеп тұр [6].

2017 жылдың өзінде Кентаудың өнеркәсіп өндірісі көлемі – 26,368 млн. теңгені құрады. Сонымен қатар, бөлшек сауда айналымы – 2,481,3 млн. теңгеге жеткен. Ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы шығарылымы – 3,242,1 млн теңгені құрады [1]. Бұл көрсеткіштердің қысқа уақыт ішінде өзгеруі Кентау қаласының экономикалық базасының әлеуетінің жоғары екендігін көрсетеді.

Түркістан облысы экономикасының негізгі тірегі болып табылатын – шағын қалалар. Шағын қалалардың территориялық орналасуы әртүрлі болғанымен, олардың әрқайсысы өзіндік стратегиялық маңызға ие. Облыс территориясында орналасқан бұл қалалардың экономикалық базасын анықтау үшін белгіленген қалаларды бірнеше бағыттар бойынша қарастыруымыз керек. Біріншіден өндіріс орталықтары болып табылатын қалалар ретінде машина жасау, құрылыс, мақта-мата тоқу және тамақ өнеркәсібі бойынша Төле би ауданындағы Ленгер қаласын қарастырсақ болады. Ленгер және Шардара қалалары көкөніс өңдеу цехтарының жұмыстары бойынша да көзге түседі. Сонымен қатар, ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеу бойынша Жетісай қаласын аламыз. Бұл тұрғыда жеміс-жидек өңдеу, балаларға арналған тамақтарды

өндеуде Жетісаймен бірге Сарыағаш және Ленгер қалаларының қызметі зор. Екіншіден, электроэнергия өндіру саласы бойынша Шардара қаласының маңызы зор. Үшіншіден өнеркәсіптік-транспорттық орталық ретінде – Арыс қаласын көрсетеміз. Себебі, Арыс қаласы темір жол бойында орналасқан. Орынбор – Ташкент теміржол желісін байланыстырады. Туризм және денсаулықты қалпына келтіру саласы бойынша – Сарыағаш қаласын ерекшелеуге болады. Сарыағаш сауықтыру орталығы қазіргі кезде республикаға және өңірлік деңгейде белгілі болып отыр. Сонымен қатар, туристік нысан ретінде келешекте Шардара су қоймасында жағажай туризмінің келешегі зор. Бұл ретте Түркістан облысының туристік кластерін жан-жақты дамыту бағдарламалары аталмыш аудандарда да өз қызметін атқаратын болады.

2017 жылғы статистикалық деректер бойынша Түркістан облысындағы шағын қалалардың кейбір көрсеткіштері [1].

		Арыс қ.	Сарыағаш ауд. (Сарыағаш қ.)	Шардара ауд. Шардара қ.	Төле би ауд. (Ленгер қ.)	Мақтарал ауд. (Жетісай қ.)
1	өнеркәсіп өндірісінің көлемі млн. теңге	8,813	27,223	7,500	24,694	12,113
2	Бөлшек сауда айналымы млн. теңге	1,329,5	9,672,6	2,375,5	6,086,4	7,954,2
3	Ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы шығарылымы млн. теңге	13,138,9	86,547,2	25,260,5	31,660,0	83,126,6
4	Белсенді шағын және орта кәсіпкерліктегі субъектілердің саны	2,934	19,966	7,253	7,232	23,899

Берілген кесте бойынша Түркістан облысындағы шағын қалалар мен аудандардың экономикалық әлеуеті көрсетілген. Мысалы, Сарыағаш ауданының өнеркәсіптік өндірісінің көлемі 27,223 млн. теңгені құрайды. Бұл 2017 жылғы Түркістан қаласының өнеркәсіптік өндірісі көлемінен 47,2 % артық болған. Сондай-ақ аталмыш ауданның ауыл шаруашылығы өнімдерінің жалпы көлемі бойынша Түркістан қаласынан 2 есеге асып отырған. Сонымен қатар, қалалардың экономикалық өсуінде территориялық орналасуының маңыздылығы осы кестеден көрініп тұр. Мысалы, Сарыағаш және Мақтарал яғни Жетісай қаласының көрсеткіштері (Жетісай ауданы 2018 жылы 5 маусымда Мақтарал ауданынан бөлініп шықты. Орталығы Жетісай қаласы) ауылшаруашылығы өнімдері мен белсенді шағын және орта кәсіпкерліктегі субъектілер саны бойынша ерекшеленеді. Бұл аудандардың Өзбекстанмен шекаралас орналасуымен байланысты болып отыр. Қазіргі кезде Арыс қаласынан өтетін Өзбекстан Республикасы шекарасы – Шардара – Арыс – Темірлан автомобиль жолына күрделі жөндеу жұмыстары жүргізілуде. Бұған облыс бюджеттен 1 180,0 млн. теңге бөлінген [7]. Бұл өңірдің көршілес елдермен сауда-экономикалық байланыстарды дамытуға белсенді екенін көрсетеді. Сонымен қатар, Шардара қаласындағы кейбір кәсіпкерлік нысандардың формасы отбасылық кәсіптің бағытына ауысқандығын көрсетеді [8].

Қорытынды

Түркістан облысында орналасқан моно және шағын қалалардың экономикалық өрлеуі өңірдің әл-ауқатының жақсаруына оң ықпал ететін болады. Бұл жергілікті экономиканың әртараптануы, әлеуметтік инфрақұрылымның жақсаруы мен шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінің көбеюі нәтижесінде жүзеге асырылады. Жоғарыда келтірілген мәліметтердегі көрсеткіштер бойынша жаңадан құрылған Түркістан облысының орталығы іргелес жатқан моно және шағын қалалармен бірге паралель дамиды болады.

Пайдаланған әдебиет тізімі

1. Stat.gov.kz (2018). Негізгі әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштердің серпіні. Сілтеме: <http://stat.gov.kz/region/20243032/dynamic>. Қаралған уақыты: 15.06.2019.
2. Adilet.zan.kz (2012). Моноқалаларды дамытудың 2012–2020 жылдарға арналған бағдарламасын бекіту туралы. Сілтеме: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1200000683>. Қаралған уақыты: 14.06.2019.
3. Уалтаева А. Малые города Казахстана: информационно-исторический аспект. – Алматы, 2014. – С. 26.
4. e-kent.gov.kz. (2018). Моноқалаларды дамыту бағдарламасы. Сілтеме: <https://e-kent.gov.kz/kz/ekonomika-biznes/programma-razvitiya-monogorodov.html>. Қаралған уақыты: 17.06.2019.
5. Stat.gov.kz (2019). Социально-экономическое развитие Туркестанской области. Январь-апрель 2019 года. – Шымкент, 2019. №4. – С 40–41. Сілтеме: <http://stat.gov.kz/region/20243032/social>. Қаралған уақыты: 13.06.2019.
6. e-kent.gov.kz. (2018). Кәсіпкерлерге бір терезе қағидасы бойынша қызмет көрсету. Сілтеме: <https://e-kent.gov.kz/kz/ekonomika-biznes/tsop.html>. Қаралған уақыты: 15.06.2019.
7. Turkistan-aris.gov.kz (2018). 2018 жылдың 6 айының қорытындысы бойынша Арыс қаласының әлеуметтік-экономикалық дамуы туралы. Сілтеме: <http://turkistan-aris.gov.kz/kk/node/2166>. Қаралған уақыты: 14.06.2019.
8. Ontustik-shardara.gov.kz. (2018). Шардара қаласы әкімі аппаратының 2018 жылдың 10 айында атқарылған жұмысы туралы есебі. Сілтеме: <http://ontustik-shardara.gov.kz/kk/node/2090>. Қаралған уақыты: 15.06.2019.

References

1. Stat.gov.kz (2018). Negatives әлеуметтік-экономикалық көрсеткіштердің серпіні. Сілтеме: <http://stat.gov.kz/region/20243032/dynamic>. Қаралған уақыты: 06/15/2019.
2. Adilet.zan.kz (2012). Mono-alalardy damytudy 2012–2020 zhyldarға арналған бағдарламасын бекіту туралы. Сілтеме: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P1200000683>. Қаралған уақыты: 06/14/2019.
3. Ualtaeva A. Small cities of Kazakhstan: information-historical aspect. - Almaty, 2014. -- S. 26.
4. e-kent.gov.kz. (2018). Mono-alalards to Damyt Badarlamas. Сілтеме: <https://e-kent.gov.kz/kz/ekonomika-biznes/programma-razvitiya-monogorodov.html>. Қаралған уақыты: 06/17/2019.
5. Stat.gov.kz (2019). Socio-economic development of the Turkestan region. January-April 2019. - Shymkent, 2019. No. 4. - From 40–41. Сілтеме: <http://stat.gov.kz/region/20243032/social>. Қаралған уақыты: 06/13/2019.
6. e-kent.gov.kz. (2018). Кәсіпкерлерге бере терезе қағидасы бойынша қызмет көрсету. Сілтеме: <https://e-kent.gov.kz/kz/ekonomika-biznes/tsop.html>. Қаралған уақыты: 06/15/2019.
7. Turkistan-aris.gov.kz (2018). 2018 zhyldyң 6 ayınyң qorytyndyseı boyysha Arys qalasyның әлеуметтік-экономикалық дамуы туралы. Сілтеме: <http://turkistan-aris.gov.kz/kk/node/2166>. Қаралған уақыты: 06/14/2019.
8. Ontustik-shardara.gov.kz. (2018). Shardara qalasy әкімі apparatuses ж 2018 zhyldyң 10 ayında atqarylған жұмысы туралы есебі. Сілтеме: <http://ontustik-shardara.gov.kz/kk/node/2090>. Қаралған уақыты: 06/15/2019.

МАЗМУНЫ

Абдрахим М., Тулешова У. ҚАЗАҚ ХАЛЫҚ АУЫЗ ӘДЕБИЕТІНДЕГІ «ШЕН» ЖӘНЕ РЕСЕЙ ИМПЕРИЯСЫНЫҢ МАРАПАТТАРЫ МӘСЕЛЕСІ.....	5
Ахтаева Н.С., Парух К.И. SPSS – СТАТИСТИКА БАҒДАРЛАМАСЫНДА СТАТИСТИКАЛЫҚ ДЕРЕКТЕРДІ ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ ДАҒДАРЫС ЖАҒДАЙЫНДА СПОРТШЫЛАРҒА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ КЕҢЕС БЕРУ.....	12
Байгапанова А.Б., Адильбаева А.С. СЕМЕЙ Өңірі ауыл еңбекшілерінің майданды өнім сұранысымен қамтамасыз етуі.....	19
Балтабаева К.Н. ӨБІЛҚАЙЫР МҰХАММЕД ҒАЗИ БАҒАДУР-ХАН.....	33
Бейсегулова А.Қ. ЭТНИКАЛЫҚ БІРЕГЕЙЛІКТІ САҚТАУДА ТІЛДІҢ ОРНЫ.....	45
Бекжан О.Д. ҚАССАҚ ЭТНОНИМИ ЖАЗЫЛҒАН КӨНЕ ТҮРКІ РУНА ЖАЗУЫНЫҢ МАҒЫНАСЫ.....	50
Гейдаров А. КСРО-НЫҢ ҚҰРЫЛУ ҚАРСАҢЫНДАҒЫ РКСФР-ДІҢ ОҢТҮСТІК КАВКАЗДАҒЫ САЯСАТЫ ЖӘНЕ БҰЛ БАҒЫТТАҒЫ ӨЗГЕШЕЛІКТЕР.....	57
Жайлыбаев Д.Ж. ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНДАҒЫ МОНО ЖӘНЕ ШАҒЫН ҚАЛАЛАРДЫҢ ДАМУЫ.....	63
Жанақова Н.Т. ҚАЛИ БІЛӘЛОВ – ЕЛІМІЗДЕГІ БІЛІМ ІСІНІҢ БІЛГІР ҰЙЫМДАСТЫРУШЫСЫ.....	68
Жарқынбаева Р.С., Байжанова С.Н. ӨЗБЕКСТАНДАҒЫ ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ДАМУЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	73
Жуматаев Р.С., Кожабекова Ж.Б. ТҮРКІ-МОҢҒОЛ ХАЛЫҚТАРЫНДАҒЫ ЖЫЛҚЫМЕН БАЙЛАНЫСТЫ ДҮНИЕТАНЫМНЫҢ КЕЙБІР ҚЫРЛАРЫ.....	82
Ибраева А. ЖАҒАНША ДОСМҰХАМЕДОВ – АЛАШ ҚОЗҒАЛЫСЫНЫҢ ӨРШІЛ ҚАЙРАТКЕРІ.....	91
Ибраева А. АХМЕТ БІРІМЖАНОВ – АЛАШ ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯСЫНЫҢ КӨРНЕКТІ ӨКІЛІ.....	101
Каженова Г.Т. СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ӘСКЕРИ КОММУНИЗМ САЯСАТЫНА БҰҚАРА ХАЛЫҚТЫҢ КӨРСЕТКЕН ҚАРСЫЛЫҒЫ.....	111
Кәрібаев Б.Б. ЖӨНІБЕК ХАН.....	120
Кәрібаев Б.Б. КЕРЕЙ ХАН.....	133
Кульшанова А.А. ЖАҢА ӘДІСНАМАЛЫҚ ТӘСІЛДЕР БОЙЫНША ҰЛТТЫҚ САЯСАТЫ БОЛЬШЕВИКТЕР ҚАЛЫПТАСУ КЕЗЕҢІНДЕ ТОТАЛИТАРЛЫҚ МЕМЛЕКЕТ.....	150
Қалыбекова М.Ч. XX ғ. 30-40 ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ КСРО-НЫҢ ҚҰҒЫН СҮРГІН САЯСАТЫНЫҢ БІР ТҮРІ - ҚАЗАҚСТАНҒА КҮШТЕП ҚОНЫСТАНДЫРУ.....	154
Қалшабаева Б.К., Шакенов С.Т., Ермабылов А.Е. ҚОЛА ДӘУІРІНДЕГІ ҚАЛБА-НАРЫМ ТҮРҒЫНДАРЫНЫҢ ДҮНИЕТАНЫМЫ (ЖЕРЛЕУ ОРЫНДАРЫ МАТЕРИАЛДАРЫ НЕГІЗІНДЕ).....	163
Қойгелдиев М.Қ. МАҒЖАН ЖҰМАБАЕВ: АЛАШТЫҚ ҚАЛАМҒЕРЛЕР МАНИФЕСІ.....	170
Қойгелдиев М.Қ. ЕСМАҒАМБЕТ ИСМАЙЛОВ: МЕН ӘДЕБИЕТТІ БАРЛЫҚ МҮДДЕМНЕН ЖОҒАРЫ ҚОЙДЫМ!.....	192
Қорабай С.С. «ДАНА ХИКАР ХИКАЯСЫ» ЖӘДІГЕРІ – АРМЯН ЖАЗУЫНДАҒЫ ОРТА ҒАСЫРЛЫҚ ҚЫПШАҚ ЖАЗБА ЕСКЕРТКІШІ.....	226

Майданали З. ТӨРЕ ЖӘНЕ ШЫҢҒЫС ХАННЫҢ ЖАСАҒЫН ЗЕРТТЕУДЕГІ ЗАМАНАУИ ҒЫЛЫМИ ПАРАДИГМАЛАР.....	232
Мамедзаде У.К. ӘЗЕРБАЙЖАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЙМАҚТАҒЫ БЕЙБІТШІЛІК ПЕН ТҰРАҚТЫЛЫҚТЫҢ КЕПІЛІ РЕТІНДЕ..	238
Мамиров Т.Б., Клышев Е.Е. ОЙСЫЛҚАРА ЖЕРІНДЕГІ ТАС ДӘУІРІНІҢ ЕСКЕРТКІШТЕРІ ТУРАЛЫ(АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ): АЛДЫН-АЛА ХАБАРЛАМА.....	247
Молдабаева Д.Ж., Маратұлы Т. X-XI ғ. ҚАРАХАН МЕМЛЕКЕТІНІҢ ШЫҒЫС САЯСАТЫ: КОЧО ҰЙҒЫР ИДИҚҰТТЫҒЫМЕН СОҒЫСЫ ЖӘНЕ ХОТАНДЫ ЖАУЛАП АЛУЫ.....	254
Мургабаев С.С. ҚАРАТАУ ПЕТРОГЛИФТЕРІНДЕГІ ТҮРКІ КЕЗЕҢІНІҢ БЕЙНЕЛЕРІ МЕН ТАҢБАЛАРЫ.....	262
Мұхитов Қ. ГУРЬБЕВ-ҚАНДЫАҒАШ ТЕМІР ЖОЛЫНЫҢ САЛЫНУ ТАРИХЫ.....	282
Омарова Г.Ә. АЛЖИР ҚАСІРЕТІ: АЗАП ШЕККЕН АНАЛАР ЕСТЕЛІГІНДЕ.....	289
Оспанғалиев Қ.Ә. БҮКІЛРЕСЕЙЛІК ҚҰРЫЛТАЙ ЖИНАЛЫСЫ ҚАРСАҢЫНДАҒЫ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚОҒАМДЫ-САЯСИ ЖАҒДАЙЫ.....	297
Саурықова Ж.С. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҰЖЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ КУЛАКТАРДЫ ЖОЮ ПРОЦЕСІНДЕГІ БҰРМАЛАНУЛАР.....	309
Смағұлов Б. ТОНЬКӨКТИҢ ЕКІНШІ ТҮРІК ҚАҒАНДЫҒЫ КЕЗІНДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ ЖӘНЕ ӘСКЕРИ-САЯСИ ҚЫЗМЕТІ (VII – VIII ғғ.).....	318
Сұлтанғалиева Г., Ануаров Н.Т. ОРЕНБУРГ КАДЕТ КОРПУСЫ ЖӘНЕ XIX ғ. ҚАЗАҚ ОФИЦЕРЛЕРІ.....	330
Ташқараева Ә.М. АБУ-Л-ҒАЗИ БАҒАДҰР ХАН: ӨМІРІ МЕН ҚОҒАМДЫҚ ҚЫЗМЕТІ.....	338
Төлеубаев Ә.Т., Жұматаев Р.С., Шакенов С.Т., Ерғабылов А.Е. ШІЛІКТІ-ТАРБАҒАТАЙ АРХЕОЛОГИЯЛЫҚ ЭКСПЕДИЦИЯСЫНЫҢ 2019 ЖЫЛЫ ЕЛЕКЕ САЗЫ ҚОРЫМЫНДА ЖҮРГІЗГЕН ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫ.....	347
Хасенова Б.М. АРХЕОЛОГИЯ БОЙЫНША КИМАК ҚОҒАМЫНДАҒЫ ГЕНДЕР.....	353

СОДЕРЖАНИЕ

Абдрахим М., Тулешова У. ВОПРОСЫ «ЧИНА» И НАГРАД РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ В КАЗАХСКОМ УСТНОМ НАРОДНОМ ТВОРЧЕСТВЕ.....	5
Ахтаева Н.С., Парух К.И. ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ КОНСУЛЬТИРОВАНИЕ СПОРТСМЕНОВ В КРИЗИСНЫХ СИТУАЦИЯХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СТАТИСТИЧЕСКОЙ ВЫКЛАДКИ ДАННЫХ В ПРОГР.....	12
Байгапанова А.Б., Адильбаева А.С. ОБЕСПЕЧЕНИЕ СЕЛЬСКИМ НАСЕЛЕНИЕМ СЕМИПАЛАТИНСКОГО РЕГИОНА ПОТРЕБНОСТЕЙ ФРОНТА.....	19
Балтабаева К.Н. АБУЛХАИР МУХАММЕД ГАЗИ БАХАДУР-ХАН.....	33
Бейсегулова А.К. РОЛЬ ЯЗЫКА В СОХРАНЕНИИ ЭТНИЧЕСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ.....	45
Бекжан О.Д. ЗНАЧЕНИЯ ДРЕВНЕ ТЮРКСКОГО РУНИЧЕСКОГО ПИСЬМА, ГДЕ НАПИСАН ЭТНОНИМ КАССАК.....	50
Гейдаров А. ПОЛИТИКА РСФСР НА ЮЖНОМ КАВКАЗЕ НАКАНУНЕ ОБРАЗОВАНИЯ СССР И РАЗЛИЧИЯ В ДАННОМ НАПРАВЛЕНИИ.....	57
Жайлыбаев Д.Ж. РАЗВИТИЕ МАЛЫХ И МОНО ГОРОДОВ ТУРКЕСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.....	63
Жанакова Н.Т. КАЛИ БИЛАЛОВ – ТАЛАНТЛИВЫЙ ОРГАНИЗАТОР ОБРАЗОВАНИЯ В СТРАНЕ.....	68
Жаркынбаева Р.С., Байжанова С.Н ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	73
Жуматаев Р.С., Кожабекова Ж.Б. НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ МИРОВОЗЗРЕНИЯ ТЮРКО-МОНГОЛЬСКИХ НАРОДОВ, СВЯЗАННЫЕ С ЛОШАДЬЮ.....	82
Ибраева А. ЖАХАНША ДОСМУХАМЕДОВ – АМБИЦИОЗНЫЙ ДЕЯТЕЛЬ АЛАШСКОГО ДВИЖЕНИЯ.....	91
Ибраева А. АХМЕТ БИРИМЖАНОВ – ВЫДАЮЩИЙСЯ ПРЕДСТАВИТЕЛЬ АЛАШСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ.....	101
Каженова Г.Т. СОПРОТИВЛЕНИЕ НАРОДНЫХ МАСС ПОЛИТИКЕ ВОЕННОГО КОММУНИЗМА В СЕВЕРНОМ КАЗАХСТАНЕ.....	111
Карибаев Б.Б. ЖАНИБЕК ХАН.....	120
Карибаев Б.Б. КЕРЕЙ ХАН.....	133
Кульшанова А.А. НОВЕЙШИЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ ПО НАЦИОНАЛЬНОЙ ПОЛИТИКЕ БОЛЬШЕВИКОВ В ПЕРИОД СТАНОВЛЕНИЯ ТОТАЛИТАРНОГО ГОСУДАРСТВА.....	150
Калыбекова М.Ч. ПРИНУДИТЕЛЬНОЕ ПЕРЕСЕЛЕНИЕ НАРОДОВ В КАЗАХСТАН КАК ФОРМА РЕПРЕССИВНОЙ ПОЛИТИКИ СССР (1937-1945).....	154
Калшабаева Б.К., Шакенов С.Т., Ергабылов А.Е. МИРОВОЗЗРЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ КАЛБА-НАРЫМСКИХ ПРЕДГОРИЙ В ЭПОХУ БРОНЗЫ (НА ОСНОВАНИИ МАТЕРИАЛОВ ЗАХОРОНЕНИЙ).....	163
Койгелдиев М. МАГЖАН ЖУМАБАЕВ: МАНИФЕСТ НАЦИОНАЛЬНОГО ПИСАТЕЛЯ.....	170
Койгелдиев М. ЕСМАГАМБЕТ ИСМАИЛОВ: Я ЛИТЕРАТУРУ СТАВИЛ ВЫШЕ ВСЕХ СВОИХ ИНТЕРЕСОВ!.....	192
Корабай С.С. «СКАЗАНИЕО ПРЕМУДРОМ ХИКАРЕ» – АРМЯНОПИСЬМЕННЫЙ КЫПЧАКСКИЙ ПАМЯТНИК СРЕДНЕВЕКОВЬЯ.....	226

Майданали З. СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНЫЕ ПАРАДИГМЫ И ТЕНДЕНЦИИ В ИЗУЧЕНИИ ТÖРЕ И ЯСЫ ЧИНГИСХАНА.....	232
Мамедзаде У.К. АЗЕРБАЙДЖАНСКАЯ РЕСПУБЛИКА КАК ГАРАНТ МИРА И СТАБИЛЬНОСТИ В РЕГИОНЕ.....	238
Мамиров Т.Б., Клышев Е.Е. О ПАМЯТНИКАХ КАМЕННОГО ВЕКА МЕСТНОСТИ ОЙСЫЛКАРА (АКТЮБИНСКАЯ ОБЛ.): ПРЕДВАРИТЕЛЬНОЕ СООБЩЕНИЕ.....	247
Молдабаева Д.Ж., Маратұлы Т. ВОСТОЧНАЯ ПОЛИТИКА КАРАХАНИДСКОГО ГОСУДАРСТВА В X-XI ВЕКАХ: ВОЙНА С УЙГУРСКИМ ИДИКУТСТВОМ КОЧО И ЗАВОЕВАНИЕ ХОТАНА.....	254
Мургабаев С.С. ИЗОБРАЖЕНИЯ И ТАМГИ РАННЕТЮРКСКОГО ПЕРИОДА В ПЕТРОГЛИФАХ КАРАТАУ.....	262
Мухитов К. ИСТОРИЯ СТРОИТЕЛЬСТВА ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ ГУРЬЕВ-КАНДАГАЧ.....	282
Омарова Г.А. ГОРЕСТИ АЛЖИРА В ВОСПОМИНАНИЯХ МАТЕРЕЙ-УЗНИЦ.....	289
Оспангалиев К.А. ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ В ВОСТОЧНОМ КАЗАХСТАНЕ НАКАНУНЕ ВСЕРОССИЙСКОГО УЧРЕДИТЕЛЬНОГО СОБРАНИЯ.....	297
Саурыкова Ж.С. ПЕРЕГИБЫ И ИСКРИВЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ КОЛЛЕКТИВИЗАЦИИ И РАСКУЛАЧИВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	309
Смагулов Б. ОБЩЕСТВЕННАЯ И ВОЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ТОНЬЮКУКА В ПЕРИОД ВТОРОГО ТЮРКСКОГО КАГАНАТА (VII – VIII ВВ.).....	318
Султангалиева Г.С., Ануаров Н.Т. ОРЕНБУРГСКИЙ КАДЕТСКИЙ КОРПУС И КАЗАХСКИЕ ОФИЦЕРЫ XIX В.....	330
Ташкараева А.М. АБУ-Л-ГАЗИ БАХАДУР ХАН: ЖИЗНЬ И ОБЩЕСТВЕННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ.....	338
Төлеубаев Ә.Т., Жұматаев Р.С., Шакенов С.Т., Ерғабылов А.Е. ИССЛЕДОВАНИЯ, ПРОВЕДЕННЫЕ ШИЛИКТИ - ТАРБАГАТАЙСКОЙ АРХЕОЛОГИЧЕСКОЙ ЭКСПЕДИЦИЕЙ В 2019 ГОДУ НА МОГИЛЬНИКЕ ЕЛЕКЕ САЗЫ.....	347
Хасенова Б.М. ГЕНДЕР В КИМАКСКОМ ОБЩЕСТВЕ ПО ДАННЫМ АРХЕОЛОГИИ.....	353

CONTENTS

Abdrakhim M., Tuleshova U. QUESTIONS OF “RANK” AND AWARDS OF THE RUSSIAN EMPIRE IN THE KAZAKH ORAL FOLK.....	5
Akhtayeva N.S., Paruch K.I. PSYCHOLOGICAL CONSULTING OF ATHLETES IN CRISIS SITUATIONS USING STATISTICAL DATA CALCULATIONS IN THE SPSS-STATISTICS PROGRAM.....	12
Baigapanova A.B., Adilbayeva A.S. COVERING THEFRONT DEMANDS BY THE RURAL POPULATION OF THE SEMIPALATINSK REGION.....	19
Baltabayeva K. ABULKHAIR MUKHAMET GAZI BAKHADUR-KHAN.....	33
Beysegulova A.K. THE ROLE OF LANGUAGE IN PRESERVING ETHNIC IDENTITY.....	45
Bekzhan O.D. THE VALUES OF THE ANCIENT TURKIC RUNIC LETTERS, WHERE THE WRITTEN WORD KASSAK.....	50
Heydarov A. THE SOUTH CAUCASUS POLICY OF RSFSR ON THE EVE OF THE USSR ESTABLISHMENT AND DIFFERENCES IN THIS DIRECTION.....	57
Zhailybayev D.Zh. DEVELOPMENT OF SMALL AND MONO CITIES OF TURKESTAN REGION.....	63
Zhanakova N.T. KALI BILALOV – TALENTED ORGANIZER OF EDUCATION IS IN COUNTRYS.....	68
Zharkynbayeva R., Baizhanova S. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	73
Zhumataev R.S., Kozhabekova Zh.B. SOME ASPECTS OF WORLDVIEW RELATED TO HORSES AT TURK-MONGOLIAN PEOPLES.....	82
Ibraeva A. ZHAKHANSHA DOSMUKHAMEDOV – THE AMBITIOUS ACTOR OF THE ALASH MOVEMENT.....	91
Ibraeva A. AKHMET BIRIMZHANOV – THE OUTSTANDING REPRESENTATIVE OF THE ALASH INTELLIGENTSIA.....	101
Kazhenova G. THE RESISTANCE OF THE POPULATION TO THE POLICY OF WAR COMMUNISM IN NORTHERN KAZAKHSTAN.....	111
Karibaev B. JANIBEK KHAN.....	120
Karibaev B. KEREY KHAN.....	133
Kulshanova A.A. THE LATEST METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE NATIONAL POLICY OF THE BOLSHIEVIKS IN THE PERIOD OF THE TOTALITARIAN STATE FORMATION.....	150
Kalybekova M.Ch. FORCED RESETTLEMENT OF PEOPLES TO KAZAKHSTAN AS A FORM OF REPRESSIVE POLICY OF THE USSR (1937-1945).....	154
Kalshabayeva B.K., Shakenov S.T., Ergabylov A.E. WORLDVIEW OF THE POPULATION OF KALBA-NARYM FOOTHILLS IN THE BRONZE AGE (BASED ON BURIAL MATERIALS).....	163
Koigeldiyev M. MAGZHAN ZHUMABAYEV: MANIFESTO OF A NATIONAL WRITER.....	170
Koigeldiyev M. YESMAGAMBET ISMAILOV: I PUT LITERATURE ABOVE ALL MY INTERESTS!.....	192
Korabay S. A «STORY ABOUT WISE HIKAR» IS ARMENIAN WRITING KIPCHAK MONUMENT OF MIDDLE AGES.....	226
Maidanali Z. MODERN SCIENTIFIC PARADIGMS AND TRENDS IN THE STUDY OF TÖRE AND YASY CHINGISKHAN.....	232

Mamedzade U.K.	
REPUBLIC OF AZERBAIJAN AS A GUARANTOR OF PEACE AND STABILITY IN THE REGION.....	238
Mamirov T.B., Klyshev E.E.	
ABOUT THE STONE AGE SITES OF OYSYLKARA (AKTOBE REGION): PRELIMINARY REPORT.....	247
Moldabayeva D.J., Maratulu T.	
THE EASTERN POLICY OF QARAKHANID STATE IN X-XI CENTURIES:THE WARFARE BETWEEN KOCHO KINGDOM OF UYGHURS AND THE INVASION OF KHOTAN.....	254
Murgabayev S.S.	
IMAGES AND TAMGI OF THE EARLY TURKISH PERIOD IN KARATAU PETROGLYPHS.....	262
Mukhitov K.	
THE HISTORY OF THE RAILWAY GURYEV-KANDAGASH CONSTRUCTION.....	282
Omarova G.	
THE SORROWS OF ALGERIA IN THE MEMORIES OF MOTHERS-PRISONERS.....	289
Ospangaliev K.A.	
SOCIO-POLITICAL SITUATION IN EAST KAZAKHSTAN ON THE EVE OF THE ALL-RUSSIAN CONSTITUENT ASSEMBLY.....	297
Saurykova Zh.	
EXCESSES AND DISTORTIONS IN THE PROCESS OF COLLECTIVIZATION AND DISPOSSESSION IN KAZAKHSTAN.....	309
Smagulov B.	
MILITARY-POLITICAL ACTIVITY OF TONYUKUK IN THE PERIOD OF SECOND TURKIC QAGHANATE (VII - VIII CENTURIES).....	318
Sultangalieva G.S., Anuarov N.T.	
ORENBURG CADET CORPS AND KAZAKH OFFICERS IN THE XIX CENTURY.....	330
Tashkaraeva A.	
ABU-L-GHAZI BAHADUR KHAN: LIFE AND PUBLIC ACTIVITIES.....	338
Toleubaev A.T., Zhumatayev R.S., Shakenov T., Ergabilov A.E.	
RESEARCH WORK CARRIED OUT BY THE SHILIKTY-TARBAGATAI ARCHAEOLOGICAL EXPEDITION IN 2019 AT THE YELEKE SAZY NECROPOLIS.....	347
Khasenova B.M.	
GENDER IN THE KIMAK SOCIETY ACCORDING TO DATA OF ARCHEOLOGY.....	353

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журналы 2019. 4(20)

Бас редактор:
Қабылдинов З.Е.

Компьютерде беттеген:
Зикирбаева В.С.

Жарияланған күні: 15.12.2019.
Пішімі 70x100/16. Баспа табағы 26,6.

Құрылтайшысы және баспагері:
Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМК

Редакция мен баспаның мекен-жайы:
050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй
ҚР ҒЖБМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМКТел.: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

Е-mail: edu.history@bk.ru.
Журнал сайты: <https://edu.e-history.kz>

Ш.Ш. Уәлиханов ат. ТжЭИ басылған:
050010 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй